

Nieuwbouw Kerncentrales

Gecoördineerd advies van Stad Gent op de conceptnotitie reikwijdte en detailniveau

19 juni 2025

Entiteit

Departement Ruimtelijke Ontwikkeling

Dienst Milieu en Klimaat

Contactpersoon

Amaury Henderick

Stad Gent neemt kennis van de *conceptnotitie reikwijdte en detailniveau* (hierna 'cNRD'), dat een onderdeel is van de plan-milieueffectenrapportage bij de *locatiestudie voor twee nieuwe kerncentrales* op Nederlands grondgebied. Verschillende locaties die hierin worden aangeduid als 'te onderzoeken', zijn terreinen die beheerd worden door North Sea Port.

Daarnaast brengt Stad Gent hiermee een advies uit over de inhoud van de cNRD, in samenhang met de andere dossierstukken die aan het publiek ter inzage worden gelegd van 16 mei tot en met 26 juni 2025.

Energiezekerheid

De voortdurende beschikbaarheid van een groot elektrisch vermogen van niet-fossiele oorsprong is van vitaal belang voor de duurzame energietransitie van North Sea Port District, het havengebied North Sea Port en de industrie die daarin gevestigd is. Stad Gent is daarom vragende partij voor energiezekerheid in het gehele gebied van North Sea Port, zonder daarbij een voorkeur uit te drukken voor of tegen het inzetten van kernenergie.

Ruimtegebruik en spreidingsoptie

Zeehavengronden zijn schaars. Daarom is Stad Gent gekant tegen de ontwikkeling van één of meerdere kerncentrales op gronden waar North Sea Port eigenaar van is. Dit ligt in lijn met het eerdere advies van Stad Gent op het North Sea Port STEC-rapport. Daarin sprak Stad Gent zich uit tegen het reserveren van de linie 4 gronden voor niet-zeehavengebonden activiteiten.

De schaarste aan zeehavengronden geldt in zowel North Sea Port als de haven van Rotterdam. Dit wordt in de cNRD benoemd. Toch lezen de locatie-afwegingen in hoofdstuk 4.3 verschillend. Daarin wordt bijvoorbeeld de langere lijst van belemmeringen in het Sloegebied in tabel 4-3 lichter gewogen dan de korte lijst belemmeringen in Maasvlakte I. Stad Gent gaat niet akkoord met deze ongelijke behandeling.

In de cNRD wordt vermeld dat de inschatting over o.a. het ruimtebeslag van een nieuwe kerncentrale gebaseerd op of minstens beïnvloed zal worden op of door een technische haalbaarheidsstudie die nog niet werd uitgevoerd (p. 11). Wel staat vast dat deze haalbaarheidsstudie uitgaat van een terrein naast de bestaande kerncentrale in Borssele. Deze locatie heeft daardoor een schaalvoordeel dat niet kan toegepast worden op de andere locaties die onderzocht zullen worden. Het ruimtebeslag wordt daardoor wellicht onderschat. Er ontstaat ook

een risico dat de effectbeoordeling een vooringenomenheid ten gunste van deze locatie kan bevatten.

Stad Gent treedt Vlaams Minister-President Matthias Diependaele bij in zijn bezorgdheid over de cumulatieve effecten van twee nieuwe kernreactoren op geringe afstand van de bestaande reactor in Borssele. De Minister-President vermeldt in de Commissie Buitenlands Beleid van 3 juni 2025 het cumulatieve effect van het lozen van koelwater en de externe veiligheid – in het bijzonder dat een incident in één centrale invloed kan hebben op de veiligheid van de naburige centrale.

Stad Gent gaat niet akkoord met de keuze om bij het locatieonderzoek steeds uit te gaan van de vestiging van twee kerncentrales op één locatie. Enerzijds omdat die gebaseerd wordt op aannames over de technische en financiële haalbaarheid, terwijl dit nog onderzocht moet worden. Anderzijds omdat dit locaties bij voorbaat uitsluit. Stad Gent vraagt om deze keuze te maken tijdens de ‘Integrale Effectenanalyse’ en dus o.a. op basis van het effectenrapport, niet vóór het effectenrapport.

Radioactief afval

Op pagina 8 van de cNRD staat:

“De bedrijfsduurverlenging van de huidige kerncentrale in Borssele en de wijze waarop radioactief afval wordt opgeslagen maken geen onderdeel uit van het project. Voor deze beide afwegingen wordt separaat een mer-procedure doorlopen.”

Dit wordt bevestigd in hoofdstuk 6.4 van de cNRD. Daarentegen wordt het niet hernomen in hoofdstuk 5.1.: de uitbreiding van de opslag van radioactief afval in bij COVRA in Vlissingen wordt niet vermeld als een raakvlakproject of als autonome ontwikkeling in de beschrijving van de referentiesituatie in het Sloegebied.

De opslag van radioactief afval is onlosmakelijk verbonden met de bedrijfsvoering van een kerncentrale. Bijkomende kerncentrales leiden tot de behoefte aan bijkomende opslagcapaciteit voor radioactief afval. De milieu-effecten van deze bijkomende opslag kunnen daardoor niet afzonderlijk van de milieu-effecten van een nieuwe kerncentrale beoordeeld worden. Stad Gent vraagt om deze effecten samen te onderzoeken.

Buitengebruikstelling en ontmanteling

De cNRD stelt uitdrukkelijk dat de milieueffecten van de ontmanteling van de nieuwe centrales niet zal worden onderzocht, omdat de effecten hiervan niet onderscheidend zouden zijn voor de verschillende te onderzoeken locaties. Dit gebeurt in hetzelfde hoofdstuk waarin wordt gesteld:

“Bij de oprichting van een kerncentrale is het – ondanks dat het ver in de toekomst ligt – verplicht om al rekening te houden met de (on)omkeerbaarheid van de activiteit. Een kerncentrale moet ontmanteld worden zodra deze definitief buiten gebruik is gesteld.”

De effectbeoordeling van de ontmanteling zou doorgeschoven worden naar de project-milieueffectenrapportage.

Stad Gent gaat niet akkoord met deze redenering. De ontmanteling van de centrale is een integraal onderdeel van de bedrijfsfase, net zoals de opslag van het daar gemaakte radioactief afval. Dit kan niet losgekoppeld worden. De effecten moeten immers niet enkel vergeleken worden tussen de verschillende locatie-alternatieven onderling, maar ook met de referentiesituatie op zich – het ‘nulalternatief’.

Milieuaspecten

Het hoofdstuk milieuaspecten bevat een overzichtstabel (tabel 6-3) van de verwachte effecten tijdens de bouwfase en tijdens de bedrijfsfase. Er wordt met vinkjes aangegeven in welke fase effecten verwacht worden. Deze grafische voorstelling komt niet overeen met de uitgeschreven toelichting eronder. Op verschillende domeinen waar in de tabel wel effecten tijdens de bedrijfsfase worden verwacht, wordt in de tekst enkel een beschrijving van verwachte effecten in de bouwfase beschreven – of vice versa. De reikwijdte en het detailniveau van het te voeren onderzoek zijn daardoor niet helder.

In het onderzoeksdomin 'duurzame energie' zou voor de bedrijfsfase enkel onderzocht worden of de restwarmte van de centrales kan ingezet worden voor verwarming. Er wordt geen vermelding gemaakt van koppelkansen voor de verduurzaming van de energieconsumptie in het North Sea Port District als geheel. Hier moeten ook kansen onderzocht worden voor de afstemming met Vlaamse en Belgische energieplannen.

Risico's door menselijk handelen

De invloed van militaire risico's op de locatiekeuze van de nieuwe kerncentrales werd tot nu toe nog niet onderzocht. Hoofdstuk 6.2 benoemt dat dit zal worden onderzocht omdat het een standaard vereiste is bij de veiligheidsbeoordeling van kerncentrales volgens de *SSG-35 Safety Criteria*. Hoofdstuk 5.5 stelt dat moet onderzocht worden of dit ruimtebeslag niet ten koste gaat van potentieel nuttige ruimte voor Defensie.

Stad Gent vraagt om dit onderzoek niet te verengen tot de risico's voor de centrales alleen maar om dit te benaderen in samenhang met de andere geplande en bestaande energie-infrastructureur. Bovendien moet niet enkel de ligging ten opzichte van scheepvaartroutes inzichtelijk gemaakt worden, maar ook de impact van de militaire risico's op deze routes.

Gecoördineerd grensoverschrijdend overleg

Het voornemen van de Nederlandse Rijksoverheid om de bouw van een of twee kerncentrales in het Nederlandse deel van het North Sea Port District te onderzoeken valt buiten de reikwijdte van NOVEX (cf. slotverklaring Vlaamse Nederlandse Top van 1 april 2025). De rechtstreekse en onrechtstreekse impact van een dergelijke ontwikkeling op andere ontwikkelingen is ontegensprekelijk — zowel wat ruimtegebruik als wat energie betreft (cf. de sleutelprojecten uitvoeringsagenda NOVEX NSPD).

Dit voornemen tot een vruchtbaar project doen voltooien vergt niet alleen een performante en afgestemde planning vanwege de Nederlandse overheden. Het vergt ook voldoende samenspraak met alle betrokken actoren actief binnen het NSPD, zowel langs Nederlandse als Vlaamse zijde van de landsgrens. Ook de Vlaamse Minister-President drukt op de Commissie Buitenlands Beleid van 3 juni 2025 uit belang te hechten aan structureel overleg.

Stad Gent vraagt om te onderzoeken of de bestaande formele procedures en platformen volstaan voor een gecoördineerd grensoverschrijdend overleg.